

BUTLLETÍ

DE L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA

Domicili social: Archs, 1, pral. - Barcelona - Telèfon 18862

SUMARI

	<u>Pàgs.</u>		<u>Pàgs.</u>
Responsabilitat.	33	dels infants	35
SECCIÓ TÈCNICA			
Una enquesta sobre els efectes del bilingüisme en la intel·ligència		La futura «Escola Ramona Guix» i les dones catalanes	49
		Noves	53

RESPONSABILITAT

Una acció per l'escola catalana—no oblidem el veritable contingut d'aquest concepte tan bellament precisat per Alexandre Galí en la conferència de Reus, extractada dintre el nombre del mes passat—no obtindrà el seu màxim rendiment fins que hi sigui tothom, fins que formi part obligada de l'activitat ordinària dels individus i de les col·lectivitats en totes i cada una de llurs relacions possibles amb aquesta qüestió fonamental. Com a pare de família, cada home que ho sigui té una acció, més ben dit, una pressió immediata a exercir damunt els homes o les institucions a qui confia l'educació dels seus fills; com a ciutadà té un deure de cooperació i de manifestació d'una voluntat que va a reforçar, com un ingredient més, la voluntat col·lectiva. Com a mandatari del poble en càrrecs representatius i de go-

vern, té l'obligació de traduir en fets permanents allò que és el desig i la necessitat generals. Cap abstenció, cap inhibició no és excusada, i cal una vigilància de tots per a provocar a temps les accions i no deixar perdre les ocasions. Ara mateix s'inicia a la nostra terra un moviment a favor de l'escola que aquells que comprenen les raons i senten la necessitat de fer-la catalana no poden desaprofitar sense incórrer en culpable negligència. L'exemple que la ciutat de Barcelona està donant amb l'organització dels seus Grups escolars, serà seguit—en tenim la certesa—per altres poblacions importants de Catalunya, que voldran assegurar l'eficàcia dels llurs sacrificis presents i futurs, a benefici de l'ensenyament primari. Es dibuixen intencions—bones i excel·lents intencions—i projectes. Els ciutadans que comprenen el nostre problema han d'estar alerta per assegurar que quan aquestes intencions i projectes es converteixen en realitat, portin amb ells el senyal salvador i imprescindible de la catalanitat. Allò que en una gran ciutat de població barrejada com Barcelona, pot ésser treballós d'obtenir, és a gairebé tot altre indret de Catalunya cosa senzilla i faedora. Cal només viure alerta i no refiar-se del que faran els altres. La responsabilitat en major o menor grau ateny a tothom.

SECCIÓ TÈCNICA

UNA ENQUESTA SOBRE ELS EFECTES DEL BILINGÜISME EN LA INTEL·LIGÈNCIA DELS INFANTS

per D. J. Saer

Trad. i nota preliminar de A. G.

*(Acabament)*¹

II

Ens manca ara esbrinar quins resultats dona l'aplicació dels tests d'intelligència als infants dels districtes bilingües a fi de comparar aquests infants que aprenen una altra llengua al costat de la seva llengua materna amb els infants que només parlen una llengua.

El problema consisteix primer que tot a veure si els infants que han començat a parlar gallès en els seus primers anys i després aprenen l'anglès, es diferencien en ço que es refereix a la intelligència global, dels que només han après la llengua anglesa; i després cal veure com varien les proporcions de creixement de la intelligència en aquestes dues classes de nois.

Per aquesta recerca vàrem adoptar com a mesura l'escala de Binet i Simon, segons la revisió de la Universitat de Stanford, si bé vàrem complementar-la amb els tests que aparegueren en l'escala de Binet l'any 1911 i amb tots els de l'adaptació anglesa de l'escala de Binet, feta per C. Burt, que no es troben en l'escala de Stanford. Amb aquestes previsions i practicant la mesura individualment, és possible obtenir l'edat intel·lectual de cada infant segons les tres escales.

(1) Vegeu nùms. 1-2-3-4.

Les preguntes dels tests varen ésser curosament traduïdes en un estil gal·lès que pogués ésser comprès amb facilitat pels infants que parlen aquesta llengua. Aquestes formes però, foren consolidades a mesura que s'aplicaven i es trobava que anaven bé.

Els nois d'Aberystwyth primer foren examinats per mitjà dels tests posats enterament en llengua anglesa. Dos anys més tard aproximadament, foren re-examinats; però aquesta vegada els tests foren presentats en gal·lès a tots els infants que parlaven aquesta llengua. En els districtes rurals els tests eren presentats únicament en gal·lès als infants que parlaven aquesta llengua.

Una diferència molt notable fou trobada entre els nois de parla gal·lesa que foren provats en gal·lès després d'haver-ho estat en llengua anglesa dos anys abans i els nois de parla anglesa que foren provats en anglès en ambdues ocasions. Els nois de parla gal·lesa en l'última prova, demostraren per damunt dels de parla anglesa un guany mitjà de 2 i $\frac{3}{4}$ mesos en la seva edat intel·lectual, la qual cosa sembla indicar que fins quan els infants de Gal·les parlen l'anglès correntment—com passa a Aberystwyth—i àdhuc usen gairebé sempre l'anglès en els seus jocs, és bo que la seva edat intel·lectual sigui presa per mitjà de la llengua maternal si hom vol assolir una mesura fidedigne. En els districtes rurals on els infants usen la llengua maternal en els jocs, i en gairebé totes les ocasions fora de l'escola, seria exposar-se a resultats del tot incongruents mesurar els infants en llengua anglesa. Quan ens adressàvem en llengua gal·lesa a aquests infants, de seguida ens entenien i contestaven els tests amb facilitat i amb interès evident.

Els cinc districtes on hem practicat la nostra recerca semblen posseir gairebé unes mateixes condicions socials d'ambient i de costums. A Devil's Bridge, però, topàrem amb una regió difícil en la qual una bona proporció dels infants menen una vida físicament estrènua per tal com ajuden llurs pares a vencer l'esquerpesa de la natura; i a Llanybyther existeixen també unes

quantas paguesies de muntanya que es troben en un medi semblant. Possiblement a Caersws on la natura és una mica més generosa, hi ha un ambient una mica més fàcil que enlloc més; però amb tot, en els cinc districtes rurals els costums collectius, les tradicions de família semblen diferenciar-se molt poc, i l'origen racial dels infants (a jutjar pel color del cabell, ulls, forma del cap, i estructura general del cos) és molt semblant en tots ells.

Com que cada infant va ésser examinat personalment per mi mateix, la regularitat d'aplicació de les mesures fou assegurada tant com ho pugui ésser. Així la raó:

edat física : edat mental

o sigui el quocient mental de W. Stern o el quocient intel·lectual (Q. I.) de l'escala de Stanford, calculat d'una manera amitjanada entre els infants de 6 anys 6 mesos a 12 anys 5 mesos, varia molt poc en els diferents districtes. La mediana dels Q. I. és com segueix:

Talybont	Mediana Q I=86	Rengle semi-interquartil=6
Llanilar	» » =85.1	» » =7.5
Llanybyther	» » =83.5	» » =6
Devil's Bridge	» » =82.3	» » =7.5

A Caersws, on només foren examinats els infants que parlaven anglès de 6 anys 6 mesos a 11 anys 5 mesos, la mediana de Q. I. fou 97 i el rengle semi-interquartil fou 7'5.

La mediana dels quocients d'intel·ligència dels infants dels quatre districtes que parlen gal·lès mostra unes diferències que no arriben al 4 per cent, la qual cosa ve a ésser una corroboració que la vida social i l'ambient d'aquests llocs és molt semblant, si és que aquestes circumstàncies influeixen sobre la intel·ligència en alguna intensitat.

En canvi la mediana dels Q. I. a Caersws—que dona 97—evidencia un considerable augment. I cal fer constar que l'únic factor en què Caersws es diferencia notablement dels altres districtes, és en el factor llengua. A Caersws tots els infants exa-

minats no coneixen altra llengua que l'anglesa, mentre que en els altres districtes la llengua maternal de gairebé tots els nois és el gallès i aprenen de més a més la llengua anglesa a l'escola.

Tots els infants de vuit anys de qualsevol dels districtes són amb tota seguretat enrolats a l'escola; per això ens hem esforçat a mesurar especialment aquests infants i comparar les mesures dels que viuen en els districtes rurals amb les d'una gran escola a Llanelly i amb els nois d'Aberystwyth. Els resultats són els següents:

Nois: 7 anys, 6 mesos a 8 anys, 5 mesos

A Aberystwyth:

51 nois bilingües	Mediana Q I=104	; Edat mental, mediana 8 anys, 3 mesos
26 » monoglots	» » = 99.5	» » » 7 » 11 »

A Llanelly:

27 nois bilingües	» » = 91	» » » 7 » 3 »
28 » monoglots	» » = 94	» » » 7 » 6 »

A les Escoles Rurals:

60 nois bilingües	» » = 87	» » » 6 » 11 »
21 » monoglots	» » = 98.8	» » » 7 » 10 »

Davant d'aquests resultats es poden fer les constatacions següents: Entre els nois bilingües dels diferents districtes, les diferències d'intelligència són molt més notables que entre els nois monoglots. La diferència entre els nois monoglots d'Aberystwyth i els nois monoglots de Llanelly és de cinc mesos d'edat mental; mentre que els nois monoglots dels districtes rurals només presenten una diferència d'un mes en relació amb els d'Aberystwyth. Els nois bilingües d'Aberystwyth porten un avanç d'un any i quatre mesos sobre els nois bilingües dels districtes rurals i de nou mesos sobre els de Llanelly. La diferència màxima en la mediana de Q. I. entre els nois monoglots que parlen anglès en els diferents districtes és de 5'5 per cent, mentre que la mediana de Q. I. entre els nois gallesos bilingües presenta una diferència de 17 per cent.

La relativa semblança de Q. I. entre els nois monoglots in-

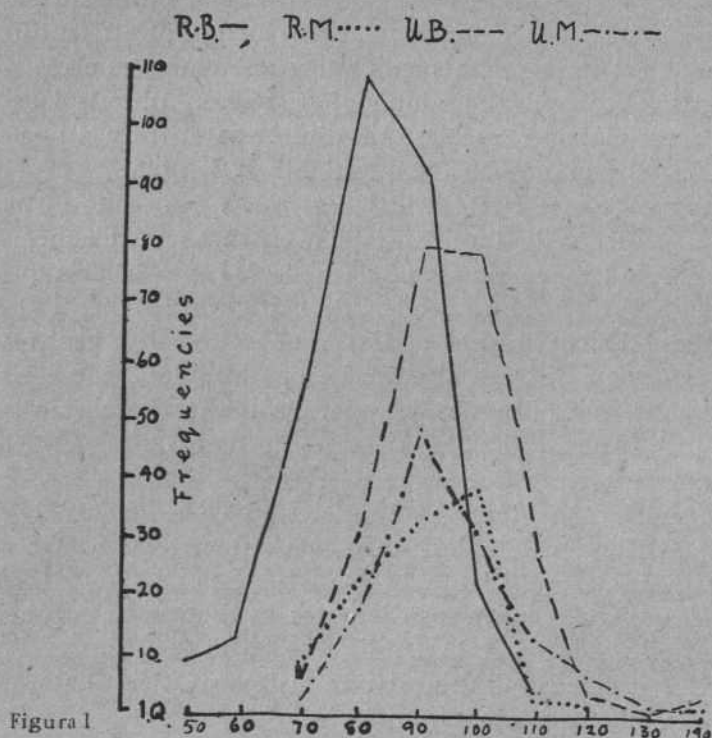
dica que no existeixen grans diferències en les condicions socials, estímuls de l'ambient, herència, vida escolar i vida de família entre els infants, posat que aquests factors influeixin sobre la intel·ligència. Aproximadament de segur, aquests factors són els mateixos en relació als nois bilingües. Viuen en els mateixos districtes que els nois monoglots, juguen plegats i assisteixen a les mateixes escoles. La diferència entre ells sembla ésser deguda únicament a la qüestió de la llengua.

Si arrangem els resultats a base del mitjà geogràfic entre grups rurals i urbans i després dividim en cadascun d'aquests grups els nois la llengua materna dels quals és l'anglesa dels que parlen com a llengua natural el gallès i després aprenen l'anglès, haurem eliminat gairebé totalment el factor mitjà geogràfic de cada grup i podrem així fer les comparacions entre els nois monoglots i els bilingües del punt d'albir de l'escala de la intel·ligència. Aquesta distribució ens permetrà establir per fer comparacions els grups que segueixen:

- 1 Tots els nois monoglots dels districtes rurals la llengua dels quals és l'anglès. Els designarem per grup R. M. (monoglots rurals).
- 2 Tots els nois dels mateixos districtes la llengua dels quals és el gallès i són per tant bilingües. Serà el grup R. B.
- 3 Nois del grup urbà d'Aberystwyth la llengua dels quals és l'anglès. L'anomenarem grup U. M.
- 4 Nois d'Aberystwyth que parlen originàriament gallès, o sigui grup urbà bilingüe U. B.

Com que els infants de més de 11 anys i 5 mesos no foren mesurats en els districtes rurals, hem igualat els grups tan urbans com rurals, a base només d'infants de 6 anys 6 mesos a 11 anys 5 mesos. Amb la nostra classificació englobem tots els infants dels districtes rurals compresos en les edats esmentades, i deixem els d'edats més altes la mesura dels quals segons l'escala de Binet, no se'ns va produir amb la regularitat necessària.

En la figura 1 es poden veure les freqüències comptades de deu en deu per cent de Q. I. per cadascun dels quatre grups. La

Aquesta figura demostra com el grup Rural M. s'acosta al grup Urbà M. en posició i en valor i sobretot que és clarament superior al Rural B. Si les freqüències del grup Rural M. poguessin ésser triplicades i igualar les del grup Rural B. la diferència de valor i posició que esmentem seria encara més visible.

Les medianes per als quatre grups són les següents:

Grup urbà B	Mediana Q I=100
» » M	» » = 99
» rural B	» » = 86
» » M	» » = 96

La millor manera de copsar les diferències esmentades és per mitjà de la figura II, que és una gràfica pel mètode del percentilatge del Q. I. dels mateixos grups d'infants. En aquesta figura el tant per cent d'infants de cada grup en relació amb el tant per cent de cadascun dels altres grups s'obté comparant les línies en sentit horitzontal. El Q. I. figura en la línia vertical.

Les corbes de percentilatge de la figura II no són enterament *polides*, però ho són suficientment per al nostre objecte. En aquesta gràfica es pot veure que la mateixa intel·ligència que demostren el 50 per cent d'infants del grup Rural B. és posseïda pel 80 per cent dels infants del grup Rural M. La diferència en la mediana del Q. I. d'aquests dos grups és de 10 per cent; però donat que en el cas del grup Rural B. es produeix necessàriament que al voltant de la mediana s'hi aplega a proporció un nombre de casos més gran que en els altres grups, la diferència de 10 per cent afecta també proporcionalment a un nombre major d'individus. De tots els punts de vista aquesta diferència és molt significativa.

La figura II mostra també que el 60 per cent aproximat del grup Urbà M. posseeix un quocient intel·lectual tan alt com el 50 per cent (o la mediana) del grup Rural M. o sigui una diferència de 10 per cent a favor del grup U. M. Aquesta diferència de 10 per cent, pot representar simplement l'avantatge per

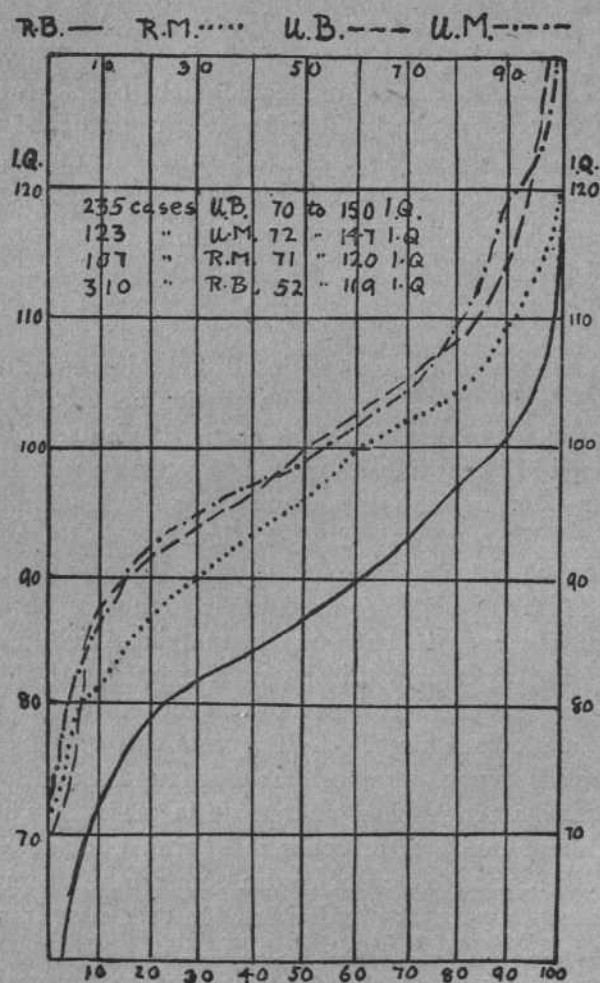

Figura 11

als infants que viuen en un medi urbà com el d'Aberystwyth, per a ésser provats amb l'escala de la intel·ligència de Binet. En les medianes de Q. I. aquesta diferència és de 3 per cent.

Les corbes que representen els grups Urbà M. i Urbà B. és

diferencien molt poc. Gairebé es recobreixen l'una a l'altra i es tallen cinc vegades. Ni la figura I ni la figura II revelen diferències notables en aquests dos grups.

Les figures III i IV són gràfiques de regressió que indiquen la variació de la mediana de l'edat mental d'una edat a l'altra

349 cases R.B. —, 107 cases R.M. ---

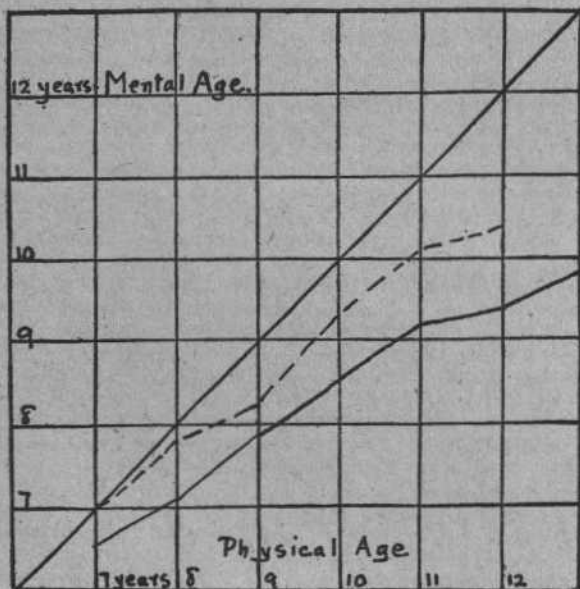

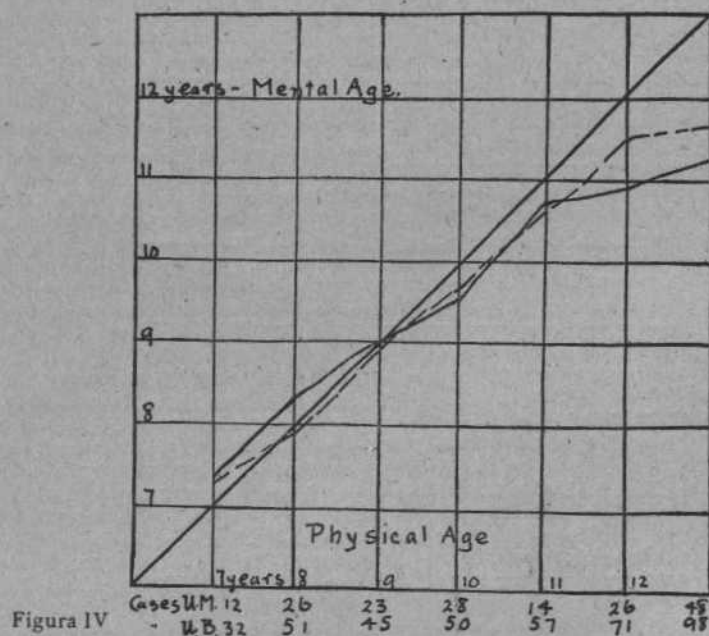
Figura III Cases R.M. 20 21 23 19 22 2 0
R.B. 43 60 73 72 66 66 19

comparada amb l'edat física. L'edat mental està en sentit de la vertical; l'edat física en sentit de la horitzontal. La línia obliqua que divideix el quadrat representa la direcció de creixença de la intel·ligència estrictament normal que pogués ésser mesurada per una escala idealment perfecta.

La figura III dona la corba de 506 infants de 7 a 13 anys

d'edat (6 anys 6 mesos a 13 anys 5 mesos) en cinc districtes rurals. Per mitjà d'aquesta corba veiem que en el cas de nois bilingües dels districtes rurals assajats, es produeix una regressió directa en relació a la línia que representa el procés normal i que aquesta regressió no es millorada en els anys successius sinó

306 cases U.B. — , 149 cases U.M. ---

al revés: augmenta d'un any a l'altre. La corba per als Rural M. que representa aproximadament una quarta part del nombre de casos que corresponen a la corba Rural B. no és tan consistent. Hi ha un acostament a la normal als nou anys, però als deu anys torna a allunyar-se. Si fos una corba ben *polida*,

correria sempre en la mateixa direcció, com la línia pràcticament recta del grup Urbà M. de la figura IV. La superioritat dels nois monoglots dels districtes rurals és consistent en tota la línia de les edats segons la gràfica III.

En la figura IV tenim les corbes de 455 nois d'Aberystwyth. La corba dels monoglots és gairebé polida fins els 12 anys i segueix gairebé la direcció normal. La corba dels infants bilingües amb tot i representar més del doble dels infants que corresponen al grup monoglot, cap els onze anys es separa de la direcció en una extensió de mes de tres mesos d'edat mental. La corba que correspon als nois bilingües té una superioritat inicial sobre la dels nois monoglots, però a partir dels nou anys la regressió en vist la línia normal és cada cop més accentuada.

Amb tot, hi ha molt poca diferència entre els grups U. M. i U. B. tal com estan grafiats en la figura IV. La diferència d'aquests dos grups és gairebé la mateixa tant si operen amb l'adaptació anglesa de Burt a l'escala de la intel·ligència com amb la versió de Stanford. En canvi la diferència enfront de l'escala de Binet de 1911 és en conjunt una mica més petita que la del gràfic IV. Així, doncs, amb referència a les mesures preses a Aberystwyth, l'escala de la intel·ligència no diu gran cosa sobre els efectes del bilingüisme en la intel·ligència dels infants. En canvi l'estudi de 55 infants de 8 anys en un altre districte urbà, Llanelly, indica una superioritat d'edat mental a favor dels nois monoglots sobre els bilingües que arriba a 3 mesos i mig de l'escala. Cal notar però, que a Aberystwyth la llengua gal·lesa amb prou feines és usada pels infants en els seus jocs. Llur conversa en els carrers és gairebé sempre en anglès i fins a casa quan els pares els parlen en gal·lès, en la majoria dels casos la resposta de l'infant és en anglès.

Segons les meves notes, es donen els fets següents:

34 per cent dels nois d'Aberystwyth són monoglots que mai no han après de parlar gal·lès.

- 19 per cent han après el gallès però als set anys amb prou feines l'entenen i ja no el parlen mai més.
- 32 per cent primer aprenen el gallès i després l'anglès. Mantenen la comprensió del gallès, però no els abelleix mai de parlar-lo. No l'usen en els jocs i rarament a casa seva.
- 15 per cent només, es poden considerar realment bilingües. Encara que al carrer i en els jocs parlin l'anglès, a casa seva usen el gallès.

Més de la meitat dels infants són incapaços de parlar gallès correntment i 85 per cent rarament s'expressaran en aquesta llengua. Així, per la majoria d'aquests nois, la llengua gallesa té molt poc de lloc en la consciència. En les primeres edats el seu ús confina només amb els interessos menys importants i més prosaics de la infància. Els aspectes més bells de la vida—els jocs, la relació amb els petits companyons, i amb els germans grans, els grans espectacles de l'escola i del carrer—reclamen l'ús de la llengua anglesa. La cinquena part dels infants negligeixen el gallès enterament; la tercera part el parlen coixejant; mentre el seu vocabulari gallès als 12 anys d'edat ha augmentat només d'un 60 per cent sobre el cabal de mots corresponent als set anys, el vocabulari anglès dintre el mateix període ha augmentat de 140 per cent i és gairebé tan extens com el vocabulari dels seus companys de joc absolutament monoglots.

Mr. Bertrand Russell observa que «primer que tot es produeix l'ús del mot i el significat s'extreu després per mitjà de l'anàlisi i de l'observació. A més, la significació d'un mot no és mai absolutament definida; sempre hi ha un grau major o menor de vaguetat. La significació és una àrea com una tarja en la qual hi ha una finestrella com un ull de bou. Tota la part exterior de la tarja està més o menys dintre la significació, en un grau més o menys disminuït, com més ens apartem de l'ull de bou. A mesura que el llenguatge esdevé més precís, la tarja es va

fent més i més petita al voltant de l'ull de bou i aquest es va fent també més i més petit; però l'ull de bou mai no es redueix a un punt i sempre hi ha una regió dubtosa per petita que sigui al voltant d'ell»¹.

Ribot, en el seu llibre «Evolució de les idees generals», diu el següent: «La intelligència progressa de ço que és indefinit a ço que és definit. Si intelligència és pres com a sinònim de general, hom ha de convenir que ço que és particular no apareix mai al començament, però en sentit estricte tampoc apareix ço que és general; ço que és indefinit és potser el que escau millor. En altres mots, així que la intelligència ultrapassa el moment de la percepció i la seva immediata reproducció en la memòria, la imatge genèrica fa la seva aparició i es produeix un estat intermediari entre el particular i el general que participa de la natura de l'un i de l'altre—una simplificació confusa.»

El llenguatge més freqüentment usat dels 5 als 9 anys—període considerat com el de més activa creixença intel·lectual—és aquell per mitjà del qual a través de l'expressió, l'adaptació de l'infant al medi ambient es produeix d'una manera més efectiva junt amb el creixement de la intelligència. En els districtes urbans, tots els conflictes torbadors que es poden suscitar entre l'ús del gal·lès i de l'anglès són resolts per l'infant en edats molt tendres i l'anglès és usat en tota ocasió en què convé. Com que l'anglès és la llengua dels jocs, l'instint gregari accelera aquesta tendència. Així en aquests districtes els infants que han après el gal·lès i l'anglès, en el terreny de la llengua es produeixen amb la mateixa facilitat que els nois monoglots dels mateixos districtes, cosa que no succeeix amb els infants bilingües dels districtes rurals.

(1) «The Analysis of Mind», p. 197.

CONCLUSIONS

- 1 Una superioritat molt clara dels nois monoglots per damunt dels nois bilingües es pot constatar en els districtes rurals per mitjà de l'escala de la intel·ligència de Binet-Simon.
- 2 En els districtes rurals el 80 per cent dels nois monoglots apareixen segons la mesura de l'edat mental, amb una intel·ligència equivalent a la del 50 per cent de nois bilingües.
- 3 Cap factor, com no sigui el de la llengua, pot causar aquesta diferència de nivell intel·lectual.
- 4 Segons la mateixa escala, els nois monoglots dels districtes rurals són només lleugerament inferiors als dels districtes urbans. 60 per cent dels monoglots urbans demostren posseir una intel·ligència com la de 50 per cent dels monoglots rurals.
- 5 En districtes urbans com el d'Aberystwyth, el gallès no és la llengua de l'emoció, de la conació i del coneixement en una proporció tan intensa com en els districtes rurals encara que es tracti d'infants per als quals el gallès sigui la llengua materna.
- 6 Siguin les que siguin les pertorbacions que pugui el bilingüisme portar al creixement intel·lectual, aquestes no tenen significació aparent quan es practica la mesura segons l'escala de Binet-Simon *i quan el districte apareix molt absorbit, per la llengua concurrent, com passa a Aberystwyth*¹.
- 7 Que la confusió mental es produeix en els nois bilingües més que en els monoglots àdhuc en els districtes urbans es demostra pel test del Ritme descrit anteriorment. A Aberystwyth s'observa una superioritat constant entre els 7 i 12 anys a favor dels nois monoglots en les respostes

(1) Ço que va en cursiva és del traductor.

tarallejades que exigeixen l'ús dels òrgans de la fonació.

- 8 De la relació estreta que hom creu que existeix entre el mecanisme de la paraula i el d'usar les mans en els gestos i en l'escriptura, se n'infereix que l'augment de confusió en la distinció dels costats esquerre i dret del cos observat, en els districtes urbans i rurals com una característica dels nois bilingües quan es comparen amb els monoglots, és degut a una confusió mental o manca de coordinació que resulta de la introducció a l'ús de dues llengües abans que s'hagi adquirit l'aptitud d'usar-ne bé una sola.

LA FUTURA «ESCOLA RAMONA GUIX» I LES DONES CATALANES

Quan la Comissió Permanent de Dames de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, s'adreçà al Consell Directiu d'aquesta entitat exposant-li el noble propòsit d'honorar la memòria de la malaguanyada Ramona Guix, amb una subscripció entre les dones catalanes per tal de instaurar una escola per a noies en el xalet que la dita dama llegà a la institució, el primer pensament que se'ns ocorregué fou el de considerar la iniciativa altament lloable, però de realització un xic complicada.

Amb tot, el Consell, obrant amb la deguda prudència, acollí benèvolament la petició, i nomenà ponències especials que ens donessin una idea dels cabals indispensables per a adaptar l'edifici a tan lloable finalitat i proveir-lo de mobiliari i material escolars, així com també per a cobrir el pressupost del seu sosteniment. Les ponències dictaminaren que calia desprendre-hi unes trenta mil pessetes per a la preparació de l'edifici i unes divuit mil pessetes anuals per al sosteniment de l'escola.

Conegudes aquestes xifres, el Consell Directiu acordà comunicar-les a la Comissió Permanent de Dames i indicar-li que si, tenint-les en compte, insistia a dur a terme la seva iniciativa, podria fer-ho a base que un cop coberta la subscripció pública oberta per tal de reunir els cabals necessaris a la instal·lació, nomenés un Patronat de Dames que es fes càrrec de la «Escola Ramona Guix», tota vegada que al Protectora manté el criteri de no tenir escoles pròpies. En tal cas, el Patronat podria comptar amb la cessió gratuïta del local, i més una subvenció per a ajudar el sosteniment de l'Escola (si es feia precisa). La Comissió Permanent de Dames, sense flaquejar en la seva ardida empresa, decidí tirar-la avant. Comptava naturalment, amb la bona acollida de les seves germanes en Pàtria.

Complerts els referits tràmits, la Comissió ha llençat al poble el seu efusiu Manifest, obrint la subscripció; ha trucat a les portes de la premsa diària nostra, que en sa majoria ha glossat elogiosament tan bell gest; i les dones catalanes hi responen amb una fredor alarmant, com si no es donessin compte de la seva noble transcendència. Les llistes es van cobrint amb una calma poc encoratjadora.

Ni les grans figures de l'aristocràcia, que de tant en tant volen donar indicis del seu interès per les coses de Catalunya, ni les mullers i filles dels nostres industrials i comerciants més acabats, ni les intellectuals que escriuen en vers o en prosa per a un públic desvesat de llegir en català des de les primeres lletres, ni les famílies dels nostres prohoms culturals o polítics, ni les modestes menestres i obreres que haurien de conèixer prou la importància de la instrucció per a guanyar-se bé la vida i fer-se respectar en el món, han donat mostres de saber apreciar la significativa predilecció de la difunta ni la generosa intenció de les dames que signen la convocatòria.

Les que pel moment han respost, mereixedores de tot honor, són una minoria insignificant en relació a llur nombre total.

R. 9902.

¿Cal esperar que per aquest camí s'arribi a un resultat satisfactori? Es molt dubtós.

Entretant, al primer indici que s'examinava el xalet de referència per estudiar-ne la seva adaptació, es rebé a la Protectora, avís de desallotjament del local per part dels que l'habitaven. I, davant la versemblança d'utilitzar-lo per a Escola, no pot llogar-se a ningú decorosament sense precisar la situació. Això, significa una pèrdua important per als cabals que la Protectora necessita (cada dia en major proporció) per a les seves tasques culturals. Si l'acolliment de la crida feta hagués estat més prometedor ens hauríem pogut arriscar a emprendre tot seguit les obres de reforma projectades. Avui per avui, fer-ho seria una imprudència.

He cregut del meu deure fer públics tots aquests detalls per estimular el zel de les dones catalanes a complir un deure sagrat. Jo recordo el fervorós entusiasme amb què respongueren ja fa alguns anys a la veu de la il·lustre i benemèrita dama Agnès Armengol, avui vídua Badia, costejant i brodant la sumptuosa Senyera que fou oferta a la «Unió Catalanista» en el període de la meua presidència i entregada en solemníssim acte a Poblet, a mans del meu successor el malaguanyat patrici Josep Maria Roca, de grata memòria. I, en evocar-ho, em pregunto a mi mateix: és que anem endarrera, com els crancs?

Piadosament pensant, hem d'atribuir aquesta minva de la sensibilitat femenina davant l'esmentat requeriment patriòtic, a l'agitació en què es viu actualment, distretes les gents pel vertígen característic en què s'agita el món. Això seria, però, una explicació; no mai una justificació.

Cal reaccionar. Si és prudent no deixar-se dominar per sentimentalismes malaltissos, cal, en canvi, no desatendre els nobles estímuls que proporcionen al cor les més altes satisfaccions. I precisa desvetllar l'atenció de les nostres dones envers la necessitat de cooperar a tan noble empresa cultural i fer-los com-

prendre la transcendència d'una passivitat que seria lamentablement significativa.

L'«Escola Ramona Guix», hauria d'estar ja en vies de realització pel sol esforç de la dona barcelonina, la més directament interessada a fer millorar l'ambient femení dintre el qual ella mateixa s'agita, fomentant l'educació i la instrucció entre les classes més modestes.

Però això no vol dir que no interessi a totes les dones de Catalunya en general l'èxit d'un Homenatge tan espiritual per la intenció com patriòtic per la seva finalitat. Després de tot, de les noies que se'n podran beneficiar, ¿quantes n'hi haurà pròpiament nades a Barcelona?

Precisa, doncs, que la nova Escola Catalana projectada, cristallitzi amb la cooperació de tota la nostra terra.

I ha d'ésser prompte, en evitació de majors danys; i ha d'ésser àmpliament (en proporció, està clar, a les possibilitats de cada família) per a deixar en bon lloc els sentiments de les dones catalanes.

¿Hauran de retreure'ns una vegada més allò de «L'avara povertà dei catalani»?

Si el meu precari estat de salut ho permetés, jo mateix emprendria una creuada per tot Catalunya, com tantes vegades ho havia fet, pelegrí de la Pàtria, per a demanar personalment arreu l'almoïna pro «Escola Ramona Guix». No essent-me això possible, jo prec efusivament els nostres companys del nord i del migdia, del llevat i del ponent, que no es mirin impassibles una tan generosa campanya i es constitueixin en organitzadors de comissions auxiliars femenines dintre llurs respectives esferes d'acció. I a les entitats adherides i a les Comissions Delegades i a la premsa catalana de tots els matissos, que cooperin en quant d'elles depengui a l'èxit de la noble empresa.

I si, malgrat tants d'esforços, encara no reeixissim, caldria reconèixer que la dona catalana no s'interessa prou per la re-

constituïó del nostre país, en el qual cas ben poques esperances podriem alimentar respecte al tan cobejat triomf.

No per això defalliria el nostre ànim. Ben al revés, la lliçó serviria per ensenyar-nos que cal encara multiplicar els nostres esforços per al desvetllament del poble.

M. FOLGUERA I DURAN
President de l'A. P. de l'E. Catalana

NOVES

SOCIS INGRESSATS DARRERAMENT

Collectius.—Penya La Grapa, Grop Gent d'ara, de *Barcelona*.
Ateneu de Girona, de *Girona*.

Esquerra Republicana, Centre Català, Casino Foment, d'*Igualada*.
Foment de La Sardana, de *Port-Bou*.

Individuals.—Francesc Ferran, Francesc Mas, Jaume Parera, Josep Paytuví, Joan Torrent, d'*Arenys de Munt*.

Artur Lloset, de *Badalona*.

Josep Alberich-Jofré, Josep Aldrich, Nicolau Alomà, Joaquim Aroca, Agustina Arola, Doménech Bach, Florentí Balaña, Remei Ballart, D. Ballester Sunyer, Francesc Barberà, Agustí Barris, Marcellí Boldú, Josep Bolós, Llibert Carbonell, Josep Cases, Agustí Cid, Antoni Clapès, Manuel Clariana, Alfred Comabella, Magdalena Dalmau, Enric Darnell, Joan Esteve-Llach, Lluís Farré, Francesc Fernández, Manuel Figueras, Josefa Figueras, Ignasi Figueres, Sebastià Forment, Antoni García, Joan Govern, J. Granados Borrell, Montserrat Guinart, Antoni Inglada, Pau F. Ivern, Pere Juny, Bonaventura Labal, Pere Llobet, Ramón Llonch, Francesc Mácias, Bartomeu Majoral, Ignasi Maluquer, Joaquina Martínez, Francesc Martorell, Josep M. Morató, Miquel Muntané, Alfred Munsech, Damià Onsés, Jaume Onsés, Lluís Palau, Tomàs Pi, Josep Maç Pi, Francesc X. Pi-bernat, Valentí Pladellorens, Tomàs Plaza, F. Pujol Algueró, Josep

Quintana, Domènec Ribadulla, Josep M. Robert, Modest Roca, Arcadi Roca, Manuel Roig Cena, Enric Roso, Agustí Rovira, Valentí Rovira, Josep M.ª Salsench, Salvador Sausa, Amadeu Serc, Josep M. Serrallonga, Antoni Solans, Francesc Solduga, Jaume Soler, Florenci Surroca, Joan Vinyes, Patrici Vinyes, Dolors Xampeny, de *Barcelona*.

Josep Saladrígues, de *Bellpuig*.

Bonaventura Llobet, de *Borges Blanques*.

Lluís Llobet, de *Calella*.

Josep Armengol, Jaume Camps, Francesc Casamitjana, Lluís Comorera, Josep Roig, Joan Salat, Josep Salât, Joan Ubach, Anton Vallès, Josep Vilalta, de *Cervera*.

Manuel Bardí, Sebastià Cabestany, Trinitat Fornos, Francesc Jornet, Joan A. Monné, Antoni Monner, Jaume Monner, Jaume Salvadó, Joaquim Vidal, Enric Vidal, de *Gandesa*.

Joan Canals, Josep M. Coll, Josep Comas, Ramon Costa, Delmir Estaper, Pere Falgà, Felip Font, Gilbert Fontdevila, Joan Garrell, Ernest Gurri, Joan Mas, Francesc Mas, Manuel Masjuan, Lluís Mejan, Angel Parera, Gabriel Sabatés, Ferran Salamero, Lluís Serra, Antoni Sol, Vicents Taberner, Miquel Ventura, de *Granollers*.

Joaquim Sala, d'*Hospitalet del Llobregat*.

Narcís Busquets, P. Gimpera Vidal, d'*Igualada*.

Josep M. Mora, de *Lleida*.

Francesc Palacín, d'*Ordino (Andorra)*.

Celedoni Barnadas, Joan Budó, Esteve Calsina, Benjamí Cervera, Andreu Dalmau, Pere Gorgot, Raimond Masip, Marian Massalleras, Miquel Planas, Narcís Planas, Artur Pujol, Salvador Ribera, Josep Riera, Miquel Rós, Rafel Suárez, Salvador Subirana, Ferran Sunyer, Joaquim Vázquez, Miquel Xirau, de *Port-Bou*.

Maria Teresa Barrufet, Ramon Grau, Josep Jaumà, Pere Maigi, Enric Roig, Maria Sabater, Francesc Sanahuja, Ricard Vidal, de *Reus*.

Joan Busquets, Agustí Camps, Rosa Clusella, Eulàlia Garriga, Gabi Llobet, Marian Llombart, Maurici Simon, de *Sabadell*.

Antoni Agustí, Josep Albó, Antoni Bargellí, Concepció Corbera, Lluís Esteve, de *Sant Feliu de Guíxols*.

Teodor Armengol, de *Sant Joan de les Abadesses*.

Magí Civit, Antoni Clarà, Francesc Gorgas, Marcell Masip, de *Sitges*.

Jaume Miret, de *Soses*.

Joan Salarich, de *Vic*.

Joan Alayó, Josep Armengol, Josep Esteva, Raimond Guasch, Pere Llorens, Pere Mas, Lluís Mestre, Jesús Montoliu, de *Vilafranca del Penedès*.

Miquel Albet, de *Vilanova de Bellpuig*.

Jaume Corbera, Ramon Pla, de *Vilassar de Mar*.

Antoni Roca, de *Tarragona*.

Enric Arasa, Agustí Labernia, d'*Uldecona*.

COMISSIONS DELEGADES

Han quedat constituïdes Comissions Delegades de la nostra Associació, en les següents poblacions:

Barceloneta.—President, Agustí Gránada Pich; Tresorer, Josep Alomar Estrades; Secretari, Florenci Coma i Roca.

Cornellà.—President, Miquel Marigó Majà; Tresorer, Joan Vallhonrat Pujol; Vocals, Francesc Badia Vallhonrat i Francesc Rosell Vidal; Secretari, Josep Duran Campderròs.

Montevideo (Uruguay).—President, Ramon Penedas; Tresorer, Francesc Agulló Solana; Arxiver, Conrad Soler; Vocal: Ramon Ribas; Secretari, Francesc Prat.

Sitges.—President, Josep Marcet i Banús; Tresorer, Ramon Porta i Garriga; Secretari, Joan Darna Planelles.

La Comissió Delegada de Reus, després de la renovació reglamentària del present exercici, ha quedat constituïda de la forma següent: President, Domènec Freixa i Batlle; Tresorer, Antoni Sales i Masquef; Vocals, Pere Totosa i Miquel Portal Serret; Secretari, Joan Duran i Juncosa.

Havent-hi a Portbou i Cervera nombre suficient de socis per a constituir la Comissió Delegada, el Consell Directiu ha acordat nomenar als senyors Francesc Ribera i Joan A. Monné, respectivament per a què facin les gestions necessàries a aquest objecte.

—De la Delegació de l'Havana s'han rebut 451'80 ptes. en concepte de quotes, i de la de Buenos Aires 2,000 ptes. pel mateix concepte i 150 a compte de llibres tramesos.

ESCOLES

El Consell ha acordat concedir una subvenció a l'Escola Catalana de Caldes d'Estrach, clausurada durant la Dictadura, i reoberta ara.

PUBLICACIONS

S'ha posat a la venda la tercera edició de la «Gramàtica Catalana» (curs mitjà) de Pompeu Fabra, editada per la Comissió Editorial.

CÀTEDRES DE CATALÀ A LES NORMALS OFICIALS

L'Excm. Ajuntament de Girona ens ha comunicat l'acord que ha pres de subvencionar la càtedra lliure de Gramàtica Catalana que es dona en aquella Normal de Mestres.

DONATIUS

La nostra Associació ha concedit darrerament lots de llibres per a les Biblioteques Escolars de les Escoles Pies, d'Igualada, Escola Graduada de Sant Cugat del Vallès, Ateneu Obrer i Escoles de la Unió Liberal, de Granollers.

CURSOS I CONFERÈNCIES

Organitzat per la Delegació de la nostra Associació i la de «Palestra» d'Hospitalet del Llobregat, ha començat a l'esmentada localitat i a càrrec de la senyoreta Carme Llinàs, un curs de Gramàtica Catalana.

Organitzats per l'Ateneu i la Biblioteca de la Dona, de Girona ha començat també, a la dita ciutat, uns cursos de Llengua Catalana a càrrec del professor Mn. Ignasi E. Jordà.

FELICITACIONS

El Consell Directiu ha felicitat als consocis senyor Pere Coromines, pel brillant èxit de la seva campanya cultural en terres americanes i senyor Delfí Dalmau, per la seva conferència a l'Ateneu Barcelonès sobre «La llengua de l'escola primària».

CONDOLS

El Consell Directiu ha expressat el seu condol al Dr. Vila Abadal, J. Planes Dòria, Joan Ventosa, Ramon Nualart, Joan Montllor, Joan Gorina, J. M. Junoy, Guillem A. Maragall, J. M. Vidal de Llobatera i A. Bulart, amb motiu de la mort de familiars llurs, així com a la família de l'antic soci E. Puig i Carcereny per la seva defunció.